

TUTKIMUSOSIO

Kansa sotesta: Tärkeintä on hoitoon pääsy, ei järjestelmä – enemmistö vastustaa hyvinvointialueveroa

Enemmistö (57 %) ilmoittaa, että heille on samantekevää, miten sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään maassamme, kunhan hoitoon pääsee, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksesta. Yli kolmannes (37 %) torjuu väittämän. Kansalaismielipide ei ole paljon muuttunut aiemmista mittauskerroista. Väitteeseen yhtyvien osuus on eri vuosian liikkunut 54–62 prosenttiyksikön välillä.

Enemmistö kaikkien suurempien puolueiden kannattajista ilmoittaa, että heille on samantekevää, miten sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään maassamme, kunhan hoitoon pääsee. Vähiten merkitystä järjestelmällä on niillä vastaajilla, jotka eivät osaa sanoa puoluekantaansa (65 %) ja kokoomuksen (62 %) kannattajilla. Enemmistö kristillisdemokraattien (51 %) kannattajista ei pidä järjestelmää samantekevänä, vaikka hoitoon pääsisikin. Myös Vasemmistoliiton ja RKP:n kannattajat ovat epäileviä väitteen suhteen.

Vankka enemmistö haluaa valita palvelut vapaasti

Kysymys palveluiden ulkoistamisesta julkisen toiminnan kehittämiskeinona on kirvoittanut ajoittain kiivasta mielipiteenvaihtoa. Vaatimus, jonka mukaan tulevaisuudessa asiakkaan tulisi voida valita yhteiskunnan maksamia tai osaksi maksamia terveys- ja hyvinvointipalveluita vapaammin, saa valtaosan hyväksynnän (70 %). Kaikkien puolueiden kannattajien enemmistö on valmis allekirjoittamaan väitteen. Näkemykset eivät ole tässä asiassa muuttuneet syksystä 2021.

Vahvimmin asiakkaan oikeutta valita vapaasti terveys- ja hyvinvointipalvelunsa kannattavat kokoomuksen (83 %) ja perussuomalaisten (76 %) kannattajat. Myös väitteeseen kriittisimmin suhtautuvien vasemmistoliiton kannattajien enemmistö (51 %) on samalla kannalla.

Kuntia ei saa lakkauttaa eikä kaikkia tehtäviä saa siirtää hyvinvointialueille

Ajatus kuntien kaikkien tehtävien siirtämisestä hyvinvointialueille saa kansalaisilta täystyrmäyksen. Kaksi kolmesta (68 %) torjuu kuntien lakkauttamisen ja niiden tehtävien siirtämisen ns. maakuntatasolle. Vain kuudesosa (15 %) lämpenee ajatukselle. Tulos on sama kuin vuosina 2021 ja 2018 toteutetuissa tutkimuksissa. Vahvimmin kuntien kaikkien tehtävien siirtämistä vastaustavat keskustan (80 %) ja kristillisdemokraattien (80 %) tukijat.

Enemmistö vastustaa hyvinvointialueveroa

Hyvinvointialueiden toiminnan rahoittaminen vastaisuudessa hyvinvointialueverolla (aiemmin maakuntaverolla) olisi suomalaisille vastenmielinen asia. Vain viidennes (20 %) kannattaa ja yli puolet (58 %) vastustaa hyvinvointialueveroa. Vastustus on hieman kasvanut vuodesta 2018 lähtien.

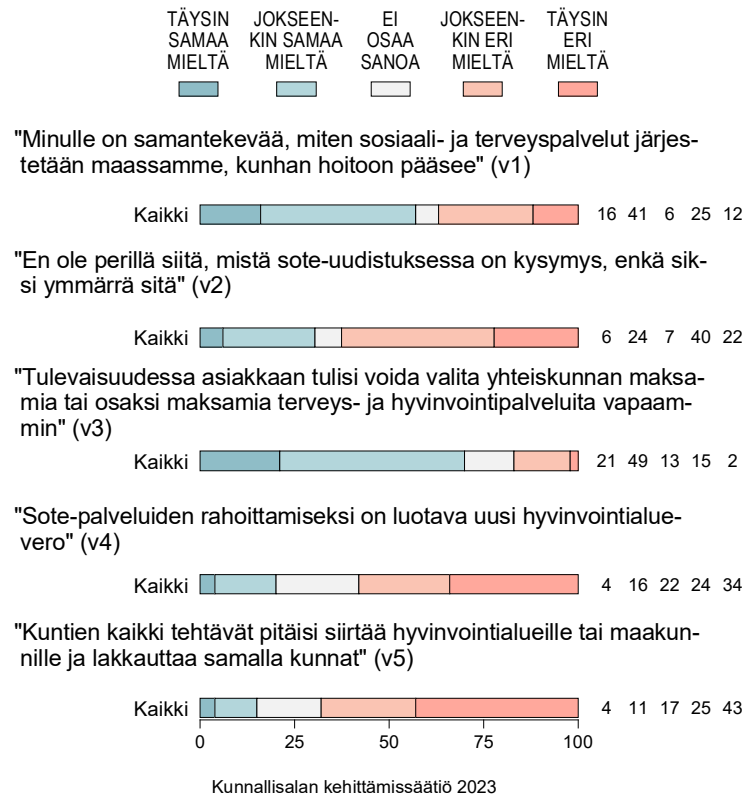
Etenkin perussuomalaisten (77 %), kokoomuksen (71 %) ja kristillisdemokraattien (63 %) kannattajien mielestä hyvinvointialuevero olisi harmillinen asia. Pientä ymmärtämystä vero saavuttaa vasemmistoliiton (35 %), vihreiden (34 %) ja RKP:n (32 %) tukijoiden keskuudessa.

Enemmistö (62 %) tyrmää ajatuksen, että ei ymmärrä, mistä soteuudistuksessa on kysymys. Näin tarkastellen soteuudistuksen sisällön ymmärtävien osuus on kasvanut 11 prosenttiyksikköä syksystä 2021. Etenkin ikääntyneemmät ja korkeasti koulutetut ovat kaikissa kyselyissä tyrmänneet väittämän. Vajaa kolmannes (30 %) arvioi, että he eivät ole perillä siitä, mistä soteuudistuksessa on kysymys, siksi eivät ymmärrä sitä.

Tutkimuksen toteutus. KAKS- Kunnallisan kehittämissäätöön tutkimuksen toteutti Kantar Public. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa tammikuussa 2023. Haastatteluja tehtiin yhteensä 4013. Vastajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan yksi ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400-570087.

Kuvio 9. SUHTAUTUMINEN SOTE-PALVELUJA KOSKEVIIN VÄITÄMIIN: KOKO MAA (%).

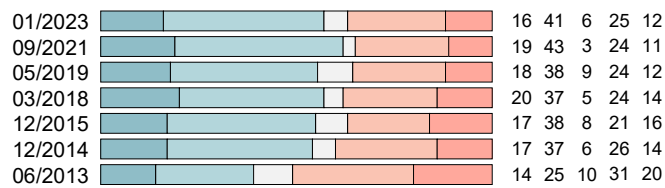

Kuvio 9t. SUHTAUTUMINEN SOTE-PALVELUJA KOSKEVIIN VÄITÄMIIN VUOSINA 2013 - 2023 (koko maa, %).

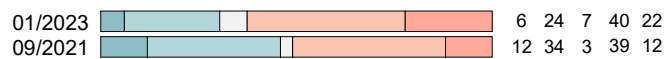
TÄYSIN SAMAA MIELTÄ JOKSEEN-KIN SAMAA MIELTÄ EI OSAA SANOA JOKSEEN-KIN ERI MIELTÄ TÄYSIN ERI MIELTÄ

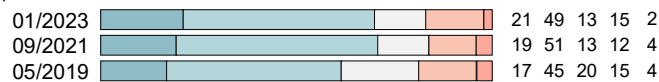
"Minulle on samantekevää, miten sosiaali- ja terveystalvet järjestetään maassamme, kunhan hoitoon pääsee" (v1)

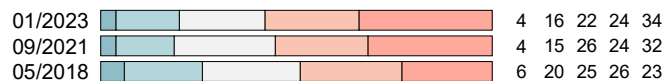
"En ole perillä siitä, mistä sote-uudistuksessa on kysymys, enkä siksi ymmärrä sitä" (v2)

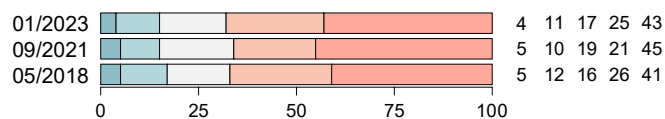
"Tulevaisuudessa asiakkaan tulisi voida valita yhteiskunnan maksamia tai osaksi maksamia terveys- ja hyvinvointipalveluita vapaammin" (v3)

"Sote-palveluiden rahoittamiseksi on luotava uusi hyvinvointialuevero" (v4) [vuosina 2018 ja 2021: maakuntaverot]

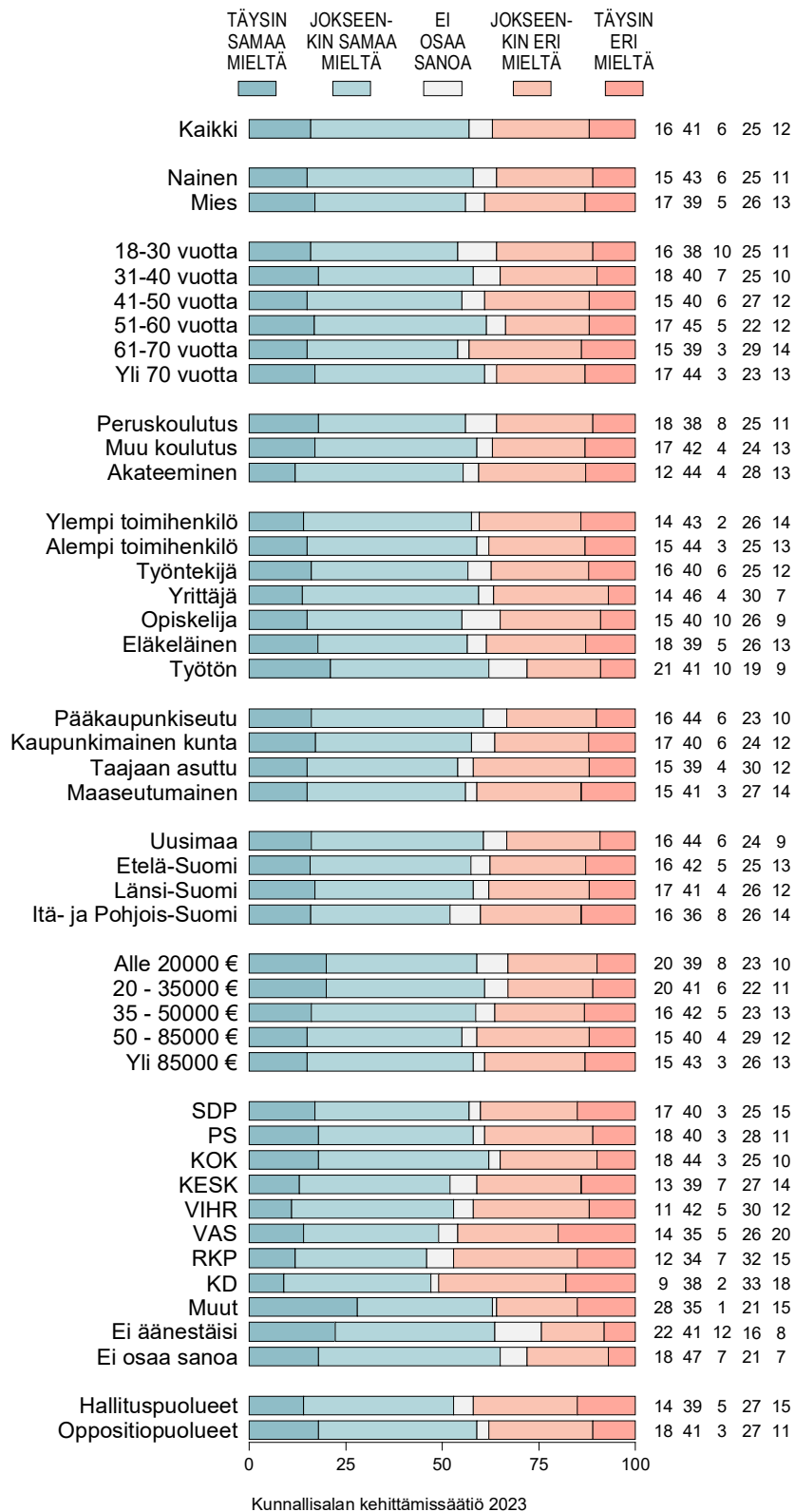

"Kuntien kaikki tehtävät pitäisi siirtää hyvinvointialueille tai maakunnille ja lakkauttaa samalla kunnat" (v5)

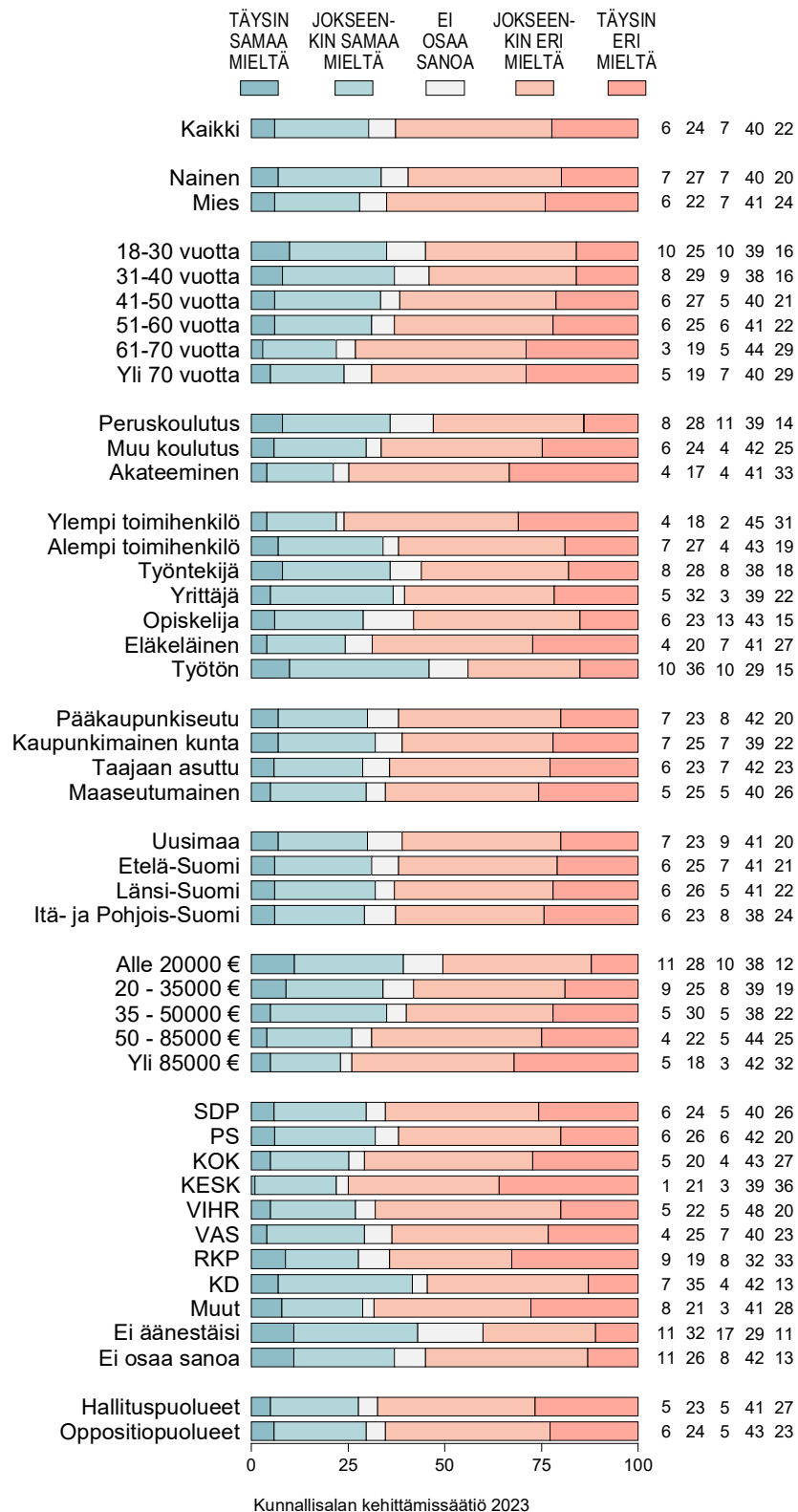

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

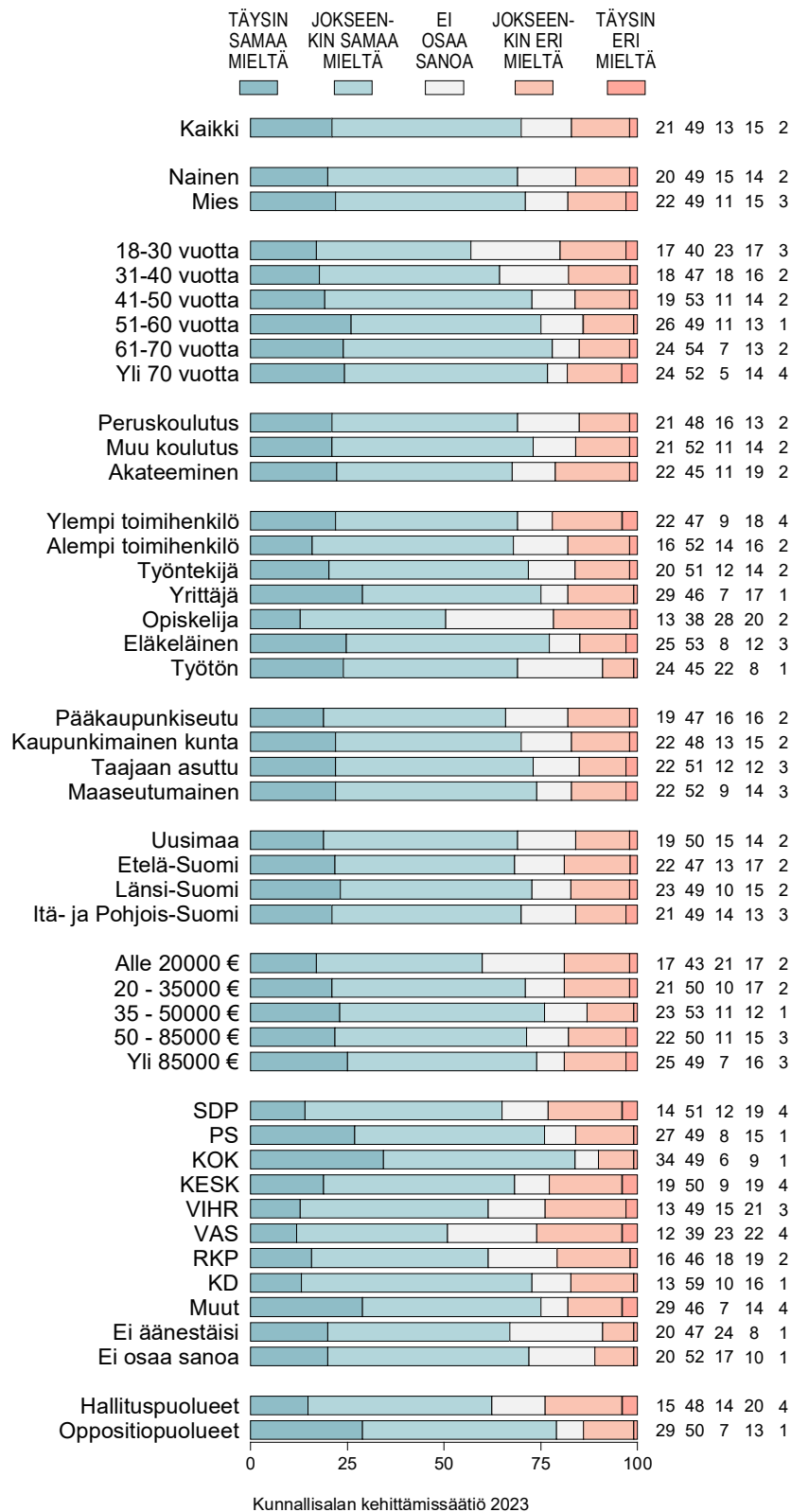
Kuvio 9-1e. "Minulle on samantekevää, miten sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään maassamme, kunhan hoitoon pääsee" (%).

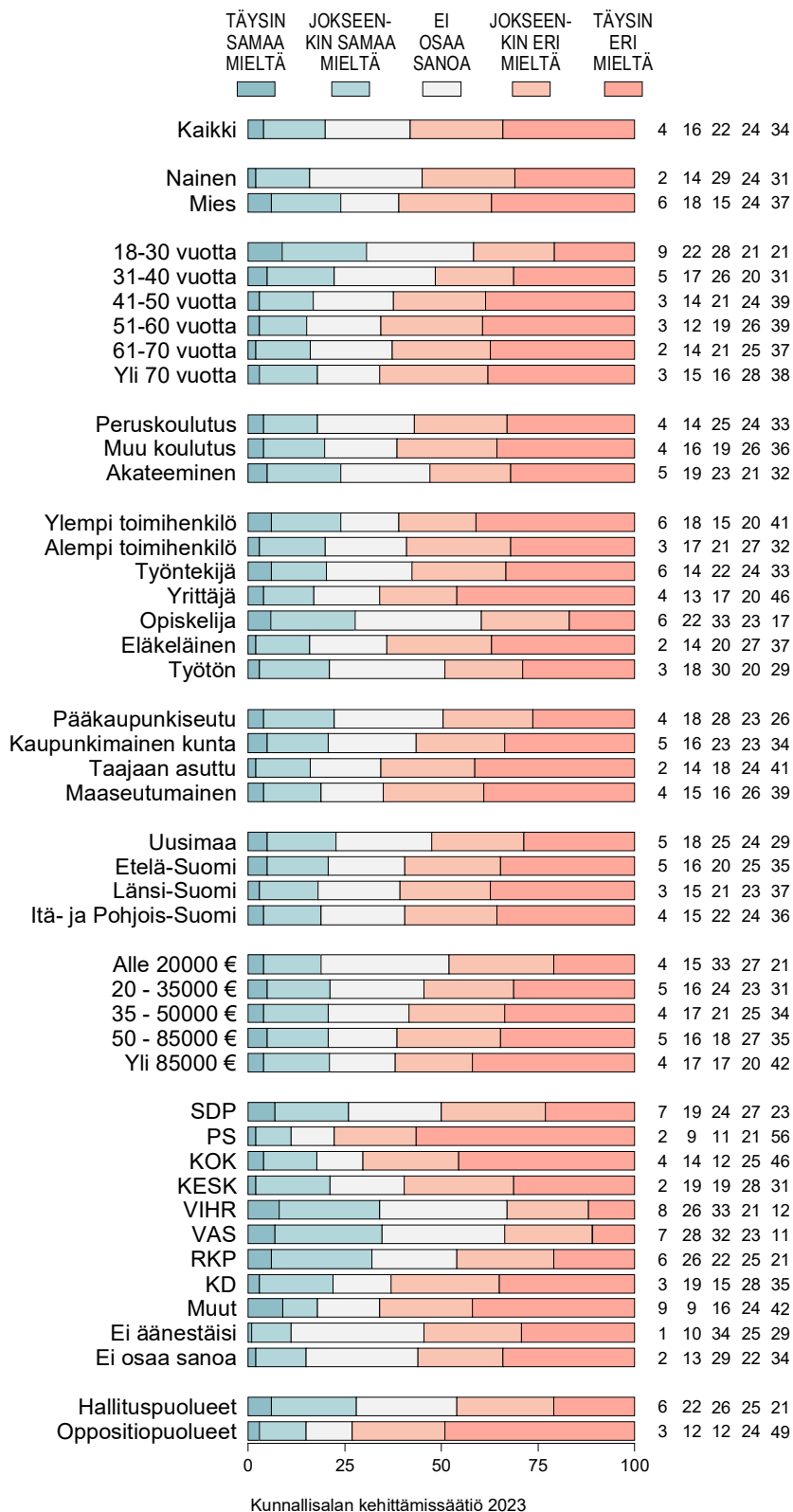
Kuvio 9-2e. "En ole perillä siitä, mistä sote-uudistuksessa on kysymys, enkä siksi ymmärrä sitä" (%).

Kuvio 9-3e. "Tulevaisuudessa asiakkaan tulisi voida valita yhteiskunnan maksamia tai osaksi maksamia terveys- ja hyvinvointipalveluita vapaammin" (%).

Kuvio 9-4e. "Sote-palveluiden rahoittamiseksi on luotava uusi hyvinvointialuevero" (%).

Kuvio 9-5e. "Kuntien kaikki tehtävät pitäisi siirtää hyvinvointialueille tai maakunnille ja lakkauttaa samalla kunnat" (%).

